

fråga, ändra den nuvarande byggnadsstadgan. Men då nämnda syftemål icke blifvit beaktadt i ofvannämnda förslag till ny byggnadsstadga, synes det önskvärdt, att vid den omarbetning af förslaget, som, enligt hvad Riksdagen antager, kommer att i anledning af myndigheternas yttranden äga rum, saken må vinna beaktande.

På grund af hvad sålunda anförts, får Riksdagen anhålla, att i den nya byggnadsstadga för rikets städer, som är under utarbetande, bestämmelser måtte intagas i syfte att främja önskemålet, att planteringar i största möjliga utsträckning må anordnas och vidmakthållas å sådana tomtområden, som icke få bebyggas.

Stockholm den 24 maj 1912.

Med undersåtlig vördnad.

Nr 227.

Uppläst och godkänd i Första kammaren den 23 maj 1912.

” ” ” i Andra kammaren den 24 maj 1912.

*Riksdagens skrifvelse till Konungen angående utredning rörande
möjligheterna för en inhemsk tillverkning af mineraloljor
och svafvel m. m.*

(Första kammarrens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 18.)
(Andra kammarrens första tillfälliga utskotts utlåtande nr 8.)

Till Konungen.

Inom Riksdagen har gjorts framställning, att utredning måtte verkställas rörande möjligheterna för en inhemsk tillverkning af mineraloljor och svafvel m. m. ur den flerstädes i vårt land förekommande alunskiffern.

Under de senare åren har ett allt liffigare intresse ägnats åt tillgodogörande af våra naturtillgångar. Ett betydelsefullt rum bland dessa

tillgångar intages otvifvelaktigt af den i stora mängder inom flera delar af vårt land förekommande alunskiffern, som med all sannolikhet bör kunna afvinnas mycket värderika produkter.

Länge har varit känt, att alunskiffer kan, såsom skett vid bränning af kalk, i oarbetad form begagnas till bränsle, men i större skala eller för olika ändamål har detta icke kunnat ske på grund af skifferns stora askhalt. Med auledning däraf har uppmärksamheten fästats på möjligheten att i vårt land såsom i utlandet, exploatera alunskiffern för tillverkning af mineraloljor. Företag härutinnan hafva likväl icke lyckats i ekonomiskt hänseende, beroende på föga lämpliga anordningar vid destillation af oljan ur skiffern och svårigheten att kunna frambringa handelsdugliga produkter ur råoljan. Emellertid har för några år sedan bildats ett konsortium, genom hvars åtgöranden frågan om tillgodogörande af de svenska alunskiffertillgångarna synes hafva kommit i ett nytt och fördelaktigare läge. Efter omfattande undersökningar angående alunskifferns förekomst, särskildt i Västergötland, samt dess olje- och svafvelhalt hafva vissa metoder utarbetats för att ur skiffern utvinna såväl olja som svafvel och andra ämnen och hafva sedermera patent härå erhållits. Genom denna uppfinning torde ock utsikterna att framställa olja ur skiffern afsevärdt ökats; och man kan räkna med möjligheten att ur skiffern utvinna icke endast olja och ammoniumsulfat utan äfven svafvel.

Det gäller här enligt Riksdagens uppfattning en fråga af stor nationalekonomisk betydelse. Men för att denna fråga skall kunna lösas på ett tillfredsställande sätt torde statsmakternas medverkan erfordras. Man kan nämligen icke vänta, att enskilda skola vara villiga vidkänna de ekonomiska uppoffringar, som påkallas för frågans lösning, hvarjämte det för att få till stånd en opartisk och, såvidt möjligt, fullständig utredning måste anses önskvärdt, att Eders Kungl. Maj:t i och för vidare undersökning genom därtill utsedda sakkunniga tager detta ärende om hand.

Till en början torde sålunda de hittills gjorda försöken böra granskas och prövas genom fortsatta laboratorieundersökningar. Därefter kan det blifva erforderligt att på ett eller annat sätt få till stånd en fabriksdrift i så stor skala, att man därigenom finge ett slutgiltigt ömdöme angående såväl möjligheten att öfvervinna de med ett dylikt företag förenade tekniska och ekonomiska svårigheterna som ock användbarheten och värdet af samtliga framställda produkter eller med andra ord ett klart begrepp om en dylik industris bärkraft. Om i och för detta staten skall behöfva lämna ett direkt ekonomiskt stöd åt en fabriksdrift och i så fall under hvad form ett dylikt stöd lämpligast bör

utgå, därom anser sig Riksdagen på frågans nuvarande stadium ej kunna uttala sig. För Riksdagen står det däremot fullt klart, att staten icke bör lämna denna viktiga fråga obeaktad.

Till sist vill Riksdagen uttala önskvärdheten af att Eders Kungl. Maj:t ville taga i öfvervägande ej mindre meddelande af bestämmelser angående rätt att eftersöka och utnyttja vårt lands alunskifferfyndigheter än äfven på hvad sätt och i hvilken utsträckning statens intressen vid exploatering af den svenska alunskiffern böra tillvaratagas, hvarjämte torde böra tillses, att dessa tillgångar om möjligt varda undandragna den utländska spekulationen.

Med återopande af hvad sålunda anförts, får Riksdagen anhålla, det Eders Kungl. Maj:t täcktes föranstalta om en utredning rörande möjligheterna för en inhemsk tillverkning af mineraloljor och svafvel m. m. ur den i flera svenska provinser i mycket stora mängder förekommande alunskiffern och för Riksdagen framlägga de förslag, hvartill en dylik utredning kan föranleda.

Stockholm den 24 maj 1912.

Med undersåtlig vördnad.
